

קריאת שמות של מקומות ציבוריים ברחבי העיר רמת השרון

מעודכן ליום 07.05.26

כללי

1. בקשות לקריאת מקומות ציבוריים (רחוב או מבנה ציבורי או גנים ציבוריים וכו') על שמם של אישים, אירועים, ערכי לאום, מקומות בארץ ובעולם ושמות טבע ונוף, כאמור בסעיפים 7.ב. ו- 37 לנוהל זה, יאושרו על פי המפורט בנוהל זה - נוהל "קריאת שמות של מקומות ציבוריים ברחבי העיר רמת השרון".
2. העירייה מופקדת על פי פקודת העיריות (סעיפים 235, 235א) על קריאת שמות של רחובות ומקומות ציבוריים ושינויים.
3. בקשות לקריאת שמות יובאו לדיון בפני ועדת השמות - ועדה שמינתה מועצת העיר רמת השרון.
4. נוהל זה מבוסס על הקבוע בפקודת העיריות, בתקנות חינוך ממלכתי (שם מוסד) התשכ"א-1961, על תקנות שר הפנים ועל החלטות העירייה בנושא זה; החלטות העירייה או הנוהל אינם באים לסתור כל חוק או תקנה הנוגעים לעניין זה.

מטרות

5. מטרות הנוהל הן אלה:
 - א. לתאר את תהליך אישור הנצחת שמות על ידי קריאת שם רחוב או מבנה, על ידי הצבת שלט, הקמת אנדרטה, גלעד או בכל דרך אחרת.
 - ב. להגדיר את המוסמכים והאחראים לכל שלב בתהליך.

הגדרות

6. ההגדרות בנוהל זה:

- "ועדת השמות"** - ועדה שהסמיכה מועצת העירייה לטפל בהליך קריאת השם או שינוי השם.
- ועדת שמות תמנה עד תשעה חברים, שייבחרו בידי מועצת העירייה, מהם לפחות שלושה חברי מועצה, מתוכם תבחר המועצה את יו"ר הועדה, ולפחות שלושה נציגי ציבור. דעותיהם של נציגי הציבור יובאו במניין קולות הועדה.
- "בן משפחה"** - בן זוג, ילד, הורה, אח או אחות, נכד או נכדה, נין או נינה.
- "המועצה"** - מליאת מועצת העיר רמת השרון.
- "יו"ר הועדה"** - חבר מועצה שמונה על ידי המועצה לעמוד בראש הועדה.
- "מרכז הועדה"** - אדם שמונה מטעם מנכ"ל העירייה לתפקיד זה.
- (*) מספר חברי ועדת שמות עודכן בישיבת מועצת העיר מן המניין מס' 7 ביום 2.6.19.
- "מקום ציבורי"** - דרך, רחוב, סמטה, רחבה, חורשה, כיכר, גן ציבורי, שכונה, מבנה ציבור או חלק מהם בתחומי העיר רמת השרון.

סמכות ואחריות

7. הסמכויות והאחריות בנוהל זה:
- א. יו"ר ועדת השמות - בסמכותו לכנס את הועדה לדיונים וישיבות בכוונה לקריאת שמות של מקומות ציבוריים ושינויים.
- ב. ועדת השמות - אחראית לאשר קריאת מקומות ציבוריים על שמם של אישים, אירועים, ערכי לאום, מקומות בארץ ובעולם ושמות טבע ונוף, כמפורט בסעיף זה ובסעיף 37 להלן.
- ג. מנכ"ל העירייה - יביא את המלצות ועדת השמות לאישור מועצת העיר, וכן יהיה אחראי על ביצוע הנוהל.
- ד. מרכז הועדה - אחראי לעבודת הועדה, רישום פרוטוקול הישיבות, איתור, זימון וקבלת אישור קרובי המשפחה של האישיות הציבורית אותה יש כוונה לקריאת שמה, לדאוג לפרסום הכוונה על שינוי שם, אחראי להליך קבלת טענות מנציגות הדיירים המתגוררים בסמוך למקום הציבורי הנוגע בדבר ולאפשר להם להופיע בפני הועדה. איתור וזימון קרובי משפחתו של האישיות שאת שמה מתכוונים לשנות להופיע בפני הועדה, לדאוג לצרוף הפרוטוקול לישיבות מועצה לאישור ההליכים השונים. אחראי לקיים קשר עם המבקשים ו/או עם בני משפחתם.
- אחראי לפרסם את השם החדש שניתן למקום הציבורי, לפרסם את מועד טקס קריאת השם ולשלוח הודעות על השם החדש לדיירי הרחוב ו/או לתושבים הגרים בסמיכות למקום הציבורי.
- אחראי לפרסם את השם החדש של המקום הציבורי ולהודיע על כך לכל הגורמים הממשלתיים והעירוניים הרלוונטיים.
- ה. מועצת העירייה - תאשר או תידחה את המלצות ועדת השמות לגבי קריאת שם או שינוי שם של מקום ציבורי. שינוי שם יאושר ברוב של 2/3 מחברי המועצה.
- ו. מנהל מחלקת התרבות - אחראי אחריות כוללת על יישום הוראות הנוהל ובכללן יישום החלטות הועדה.
- אחראי לאשר בתיאום עם המשפחה את נוסח השלט שיוצב ברחוב.
- אחראי לעקוב אחר הצבת יצירת אמנות לשם קריאת שם.
- ז. מחלקת חוצות - אחראית להציב שלטים במקום שהוחלט לתת לו שם, לרבות שלטים מוארים.

תוכן הנוהל

8. הועדה תקבע קריטריונים לקריאת שמות של מבני ציבור, רחובות, גנים ציבוריים וכו' - הקריטריונים יאושרו במועצת העירייה.
9. מרכז הועדה יכנס את הועדה בתיאום עם יו"ר הועדה כאשר תונח על שולחנה בקשה לקריאת שם של מקום ציבורי או שינוי שם של מקום ציבורי.
10. טרם קבלת החלטה על קריאת שם מקום ציבורי או שינוי שם של מקום ציבורי יפנה מנכ"ל העירייה למהנדס העירייה, לממונה על הנכסים ולמחלקת המדידות בעירייה במטרה לוודא כי המקום המבוקש לקריאת שם הינו נכס/מקום עירוני לכול עניין ואינו מצוי בידיים פרטיות.
11. מרכז הועדה יזמן בתיאום עם יו"ר הועדה את נציגות המקום הציבורי או נציגות הדיירים המתגוררים בסמוך למקום הציבורי (קרי, ועדי הבניינים הסמוכים ו/או ועד השכונה הנבחר כדין) או בני משפחתו של האישיות שיש כוונה לקריאה על שמה, על מנת לשמוע את דבריהם.
12. תרשים זרימה המתאר את תהליך קריאת/שינוי שמות - ראה נספח א'.

קבלת בקשות לקריאת שמות

13. בקשות לקריאת שמות, אפשר שיתקבלו מגורמים ממלכתיים, מגורמים עירוניים ומאנשים פרטיים וזאת רק בחלוף לפחות שנה ממועד הפטירה.
14. בקשות לקריאת שמות יוגשו למשרד מנכ"ל העירייה, בצירוף נימוקי הבקשה.
15. מנכ"ל העירייה באמצעות מי מטעמו יכין את עמדת העירייה בנוגע לבקשה, מיקום אפשרי לקריאת שם, אופן קריאת השמות המוצע וכדומה.
16. בקשות לקריאת שמות בצירוף עמדת העירייה יועברו ממנכ"ל העירייה למרכז ועדת השמות.
17. מרכז הועדה יעביר את פרטי הבקשות ליו"ר הועדה, למעט אם מתבקש לקריאת שמות או מאורע במוסד חינוך [במקרים האלה קריאת השמות בהתאם לנוהל זה ובכפוף לתקנות חינוך ממלכתי (שם מוסד) התשכ"א-1961].
- הנצחת חלל צה"ל לא תעשה באמצעות נוהל זה.

(*) סעיף 13 עודכן בישיבת מועצת העיר שמן המניין מס' 24 ביום 26.4.26.

כינוס ועדת השמות ודיון בבקשות

18. יו"ר ועדת השמות יורה על כינוס הועדה.
מרכז הועדה יזמן לדיון את חברי ועדת השמות, לפי הנחיית יו"ר הועדה.
לפני מועד ההתכנסות יפיץ המרכז למוזמנים את פרטי הבקשות.
19. חברי הועדה ידונו בבקשות על סמך הפרטים שהועברו אליהם.
מצא חבר ועדה במהלך הדיון כי ברצונו להסתייע בדעה נוספת, יבקש לדחות את הדיון בבקשה לשיבה הקרובה.
20. חברי הועדה יאשרו או ידחו את הבקשה לקריאת שמות, בהתאם לשיקול דעתם, ובהתאם ימליצו על המקום הציבורי שייקרא בשם האישיות או המאורע או על אופן אחר לקריאת שמות.
ככלל, לא תמליץ הועדה לאשר קריאת שם, אלא אם נמצא מקום ציבורי מתאים להיקרא בשם זה.
ככלל, תימנע הועדה משינוי שם של קטע רחוב.
בוטל שם הרחוב, אין לחזור ולתיתו לרחוב אחר לפני עבור חמש שנים מיום שבוטל השם, אלא באישור שר הפנים.
21. המלצתם של חברי הועדה תתקבל ברוב דעות.
המלצה לקריאת שם של פעיל ציבור תתקבל בהסכמת שני שלישים מחברי הועדה.
ההמלצות יירשמו בידי מרכז הועדה בפרוטוקול.
על הפרוטוקול יחתמו יו"ר הועדה ומרכז הועדה.
22. החלטת ועדת השמות תובא לאישור המועצה.
החלטה על שינוי שם תאושר ברוב 2/3 מחברי המועצה.
ההחלטה תועבר למשרד הפנים.

קריאת שם של אישיות למקום ציבורי

23. הועדה לא תמליץ על קריאת שם של אישיות למקום ציבורי אלא אם כן זימנה את בני משפחתו של אותה אישיות, שניתן היה לאתרם במאמץ סביר, להופיע לפניו ולהשמיע את טענותיהם בפניה. התייחסותם של בני המשפחה של אותה אישיות תירשם על ידי מרכז הועדה בפרוטוקול.

שינוי שם של מקום ציבורי

24. אם מתכוונת הועדה לשנות שם של קטע רחוב או לבטל שם של רחוב, תבקש הועדה את חוות דעתה של מחלקת מדידות קודם ההחלטה, הכל בכפוף לאמור בסעיף 0, 23, 25, 28 להלן.

25. מועצת העיר לא תשנה את שם של מקום ציבורי, אלא אם כן התקיימו כל אלה:

- א. הודעה על הכוונה לשנות את שם המקום הציבורי התפרסמה בעיתון, במשרדי העירייה ובמקום הציבורי הנוגע בדבר, חודש לפחות לפני הדיון במועצת העירייה על שינוי השם. פרסום בעיתון יהיה כאמור בסעיף 1א. לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965, בשינויים המחוייבים. אם המליצה הועדה לשנות שם של מקום ציבורי, תנחה את סמנכ"ל התקשורת לפרסם הודעה על כך כאמור בסעיף זה.
- ב. במקרה של שינוי שם של מקום ציבורי שאינו על שם של אישיות - תאפשר הועדה לנציגות המקום הציבורי או לנציגות הדיירים המתגוררים סמוך למקום הציבורי, לפי העניין, להופיע בפניה ולהשמיע את טענותיהם.
- ג. במקרה של שינוי שם של מקום ציבורי על שם אישיות, או היה השם המוצע למקום ציבורי שם של אישיות, תזמן הועדה את בני משפחתו של אותה אישיות, שניתן היה לאתרם במאמץ סביר, להופיע בפניה ולהשמיע את טענותיהם.
- ד. באם שם המקום הציבורי אותו מתכוונים לשנות הוא שם של אחד מגדולי האומה או שם שהוא בעל משמעות דתית לאומית או ממלכתית או באם בני משפחתו של האישיות התנגדו לשינוי השם, או לא אותו - יעביר מנכ"ל העירייה את הודעת המועצה בדבר כוונתה לשנות את השם, לאחר שתתקבל, לאישור הממשלה או ועדת שרים שהממשלה הסמיכה לכך.
- על הממשלה או ועדה מטעמה לאשר את שינוי השם בתוך 60 יום מיום קבלת הודעת המועצה על כוונתה לשנות את השם.
- בתום 60 יום, אם לא התקבלה כל החלטה על ידי הממשלה או ועדת השרים מטעמה, רואים את הממשלה כאילו נתנה את הסכמתה לשינוי.
- ה. החלטה לשינוי השם תתקבל ברוב של שני שלישים מחברי המועצה.
- ו. היה והושמעו טענות לפני ועדת השמות, תביאן הועדה לפני המועצה, יחד עם המלצותיה.
- ז. במקרה של שינוי שם רחוב קיים - תפורסם ההודעה גם על ידי משלוח הודעה באמצעות דואר רשום לדיירים הרחוב, ובמסגרתה יינתן לדיירים פרק זמן של 30 יום למשלוח התנגדויותיהם אל הועדה. כמו כן תאפשר הועדה לדיירי הרחוב להופיע בפניה ולהשמיע את טענותיהם.

אישור המלצות ועדת השמות

26. מרכז הועדה יעביר העתק של פרוטוקול ועדת השמות למנכ"ל העירייה. הפרוטוקול יכלול גם את טענותיהם של בני המשפחה, נציגות המקום הציבורי או נציגות דיירי הרחוב בנוגע להמלצות ועדת השמות - אם הושמעו בפני הועדה, וגם רשימה של מקומות ציבוריים שבני משפחה או נציגים הנוגעים בעניין לא אותו במאמץ סביר.

27. מנכ"ל העירייה יביא לגזבר העירייה ולאחריה למועצת העירייה את המלצות ועדת השמות ואת ההשגות להמלצות אלו - בכל הקשור לתקצוב הפרויקט לצרכי השתתפות מבקשי קריאת השם בהתייחס לאמור בסעיף 39 ג. (3) להלן.

28. המועצה תאשר את המלצות ועדת השמות באופן הבא:
א. המלצות למתן שם למקום ציבורי תאושרנה ברוב דעות.

- ב. המלצות לשינוי שם של מקום ציבורי תאושר ברוב של שני שלישים.
- ג. באשר לשינוי של מקום ציבורי על שם אישיות (כאמור בסעיף 235א.4) לפקודת העיריות), הרי שכל עוד לא החליטה הממשלה או ועדת השרים שהסמיכה לעניין זה, או כל עוד לא עברו 60 ימים מיום קבלת ההודעה על כוונת המועצה לשנות שם - המאוחר מבין שני המועדים, לא ישונה השם.

יישום המלצות ועדת השמות שאושרו במועצה

29. אישרה המועצה את המלצות ועדת השמות, יבקש מרכז הועדה מהמבקשים נוסח מוצע לכתיבה על השלט שיוצב במקום הציבורי.
30. יו"ר ועדת השמות יאשר את הנוסח הכיתוב וגודל השלט, ככל שניתן באופן שוויוני ברחבי העיר רמת השרון.
31. לאחר שנמסר הנוסח לכתיבה על השלט, יודיע על כך מרכז הועדה למנהל מחלקת תרבות ולמנהל מחלקת חוצות.
32. מנהל מחלקת התרבות יתאם עם המבקש מועד לטקס קריאת שם למקום הציבורי.
33. לאחר שנקבע מועד טקס, יודיע על כך מנהל מחלקת תרבות, למרכז הועדה ולמנהל מחלקת חוצות.
34. מרכז הועדה יודיע לדיירי הרחוב או הסביבה ו/או לנציגות המקום הציבורי על קריאת השם למקום הציבורי במועד שנקבע.
35. מנהל מחלקת חוצות יקבע את השלט במקומו על פי הנוסח שאושר לפני מועד הטקס.
36. מקומות ציבוריים, שהוחלט לקרוא להם בשם חדש, ומסיבות שונות לא נקבעו פרטי הטקס, יקבע מנהל מחלקת חוצות את השלט על פי הוראות מרכז הועדה.

החלטות על הצבת פסלים לקריאת שם

37. החליטה ועדת השמות על קריאת שם בדרך של הצבת פסל אנדרטה, לוח זכרון או יצירה אחרת - תאושר הצבת היצירה על פי המפורט בנוהל זה.

קריטריונים לבחירת שם רחוב

38. שמות ייבחרו כשהם אחד מאלה:
- א. **ברמה הלאומית:**
- יקירי האומה;
 - ראשי היישוב ומנהיגיו;
 - ראשי התנועה הציונית;
 - נשיאים, ראשי ממשלה, שרים, רמטכ"לים;
 - דמויות חינוכיות ודמויות מן ההיסטוריה היהודית;
 - מנהיגים דתיים ורוחניים;
 - חסידי אומות העולם;
 - סופרים, משוררים, יועדפו אישים אשר זכו בפרס נובל;
 - שמות ואירועים הקשורים במאבק היישוב לעצמאות וביטחון, אירגונים.

ב. ברמה המקומית - יקירי רמת השרון:

- מייסדי רמת השרון ו/או יקיר העיר אשר טבעו את חותמם בעשייתם הציבורית רבת השנים לטובת העיר.
- ראשי העיר רמת השרון.
- אישי ציבור אשר מלאו תפקידים ציבוריים בולטים בהתנדבות ברמת השרון ובחיי החברה בתחומים שונים.

ג. ברמת קשר עם העיר: קהילות, ערים, יישובים ואישים שיש להם קשר עם רמת השרון:

- ערים תאומות;
- קהילות;
- אישים שתרגמו או פעלו למען העיר בתחומים הראויים לציון מיוחד.

ד. שמות אחרים:

- אירועים היסטוריים בארץ ישראל;
- שמות מן הטבע, כגון הרים, נהרות, נחלים, אגמים, עצים, פרחים;
- שמות בעלי חיים, כגון עופות, דגים;
- שמות מהתנ"ך, מהמשנה ומהתלמוד;
- אומנים;
- וכיוצא באלה.

הנצחות ותרומות

39. בעירייה מתקבלות בקשות לקריאת שם מסוגים שונים ברחבי העיר תמורת השתתפות של הפונה בתרומה כלשהי או בתשלום כספי מסוים. ככלל, ניתנת חשיבות רבה להיענות לבקשות אלו, בכפוף לבדיקת מספר סוגיות, כדלקמן.

א. תנאי סף

להלן מוצעים תנאי סף לאישור ו/או דחיית קבלת תרומה למטרת קריאת שם בעיר רמת השרון.

אין לקבל תרומה מאלה:

- (1) מאדם ו/או גוף הקשור עם הרשות המקומית ו/או התאגיד העירוני בחוזה, אדם ו/או גוף שהציע הצעה במכרז שפורסם ע"י הרשות המקומית, או אדם ו/או גוף המנהל עימה משא ומתן לקראת התקשרות חוזית.
 - (2) מאדם ו/או גוף המנהל עימה הליכים משפטיים.
 - (3) אדם ו/או גוף שהגיש לעירייה או לוועדה המקומית בקשה, בין עבורו ובין תאגיד הקשור אליו, וטרם עברו שנים עשר חודשים מיום שניתנה החלטת הרשות המקומית בבקשתו, למעט אם קבע היועץ המשפטי כי בנסיבות הענין לא מתעורר חשש לפגיעה בטוהר המידות.
 - (4) מאדם או גורם שלא הזדהה בפניה.
- על אף האמור לעיל, ניתן לקבל תרומה מעובדי עירייה לצרכי קריאת שם בכפוף לאישור היועץ המשפטי.

ב. קריטריונים לתרומות לשם קריאת שם:

- תרומות מתושבים ברמת השרון יתקבלו בברכה למטרת קריאת שם של תושבי העיר או לרבות מי שהיה תושב העיר ובמקרים מיוחדים קרובי משפחתם ובמקרים נוספים והכל עפ"י שיקול דעת הוועדה, וזאת עפ"י שיעור התרומה.
- הוועדה תהיה מוסמכת לשקול גם תרומות ממי שאינם תושבי העיר, במקרים יוצאי דופן.

- קריאת שם באמצעות תרומות תהיה רק בגינות ציבוריות/מבני ציבור/מבני חינוך, בשלמותם או בחלקם, או במעברים רגליים קטנים.
- מוצע להבחין ב-3 רמות של תרומות:
 - i. תרומות עד לסך 100,000 שקלים.
 - ii. תרומות בסך 100,000 - 500,000 שקלים.
 - iii. תרומות בסך העולה על 500,000 שקלים.

ג. סוגי הנצחה

- (1) תרומה עד 100,000 ₪ - יש להציע לתורמים הפוטנציאליים קריאת שם ע"י שלט מתאים, על פי שיקול דעת הועדה.
למשל- ציוד למעבדה, ציוד לחדר מחשבים, ריהוט וציוד לחדר בבי"ס או במועדון נוער, ספרים לספריה, ציוד ספורט וכדומה.
- (2) תרומות בסכום שבין 100 אלף ₪ ועד ל- 500 אלף ₪ תוקדשנה לפרויקט קטן לקריאת שם, למשל מגרש ספורט או גן ציבורי קטן, מבנה קטן או חלק של מבנה כגון אגף במעון יום, אגף בבית נוער, שיפוץ מבנה קיים וכדומה. קריאת שם תהיה בשילוט, פסל וכדומה.
- (3) תרומות בסכום העולה על 500 אלף ₪, קריאת שם התורם או האדם נשוא הבקשה, במבנה שלם והכל בכפוף לכך כי התורם יממן לפחות 70% מעלות הפרויקט, לרבות עלויות ישירות ועקיפות של נשוא קריאת השם.

האמור בסעיף זה לעיל, כפוף לכך כי הפרויקט תואם את תוכנית העבודה השנתית ותקציב העירייה, וניתן אישור גזבר העירייה לקיומו של סעיף תקציבי מתאים.

40. אין לקבוע שם על שם אישיות במקרים הבאים:

- א. שמות חללי צה"ל, נפגעי פעולות איבה שהינם בני רמת השרון, אשר יונצחו ב"יד לבנים", אתר הנצחה המיוחד שנקבע לשם כך. זולת, אם הם נכללים באחת הקטגוריות הקודמות.
- ב. אדם שהורשע בעבירה שיש עימה קלון.

41. כללים נוספים:

- א. ניסוח שם לזכר אדם או משפחה - ייקבע ע"י הועדה בלבד.
- ב. לא ייקרא שמה של אישיות יותר מאשר באתר אחד.
- ג. בקשה לקריאת שם תוגש לוועדה על גבי טופס המיועד לכך.

42. כל עוד לא התקבלו בעירייה כספי התרומה, לא יוצב השלט במקום, בהתאם להחלטת ועדת השמות.

נספח א' – תרשים זרימה המתאר את תהליך קריאת/שינוי שמות

